

به انسداد مجرای باریکی که به طور طبیعی باعث تخلیه اشک از سطح چشم به داخل بینی می شود، انسداد مجرای اشکی گفته می شود که به دو صورت اکتسابی و مادرزادی است.

هر چشم یک غده اشکی دارد که در قسمت بالای چشم قرار دارد. غدد اشکی، **اشک** را تولید می کنند. با هر بار پلک زدن، مقداری از اشک تولیدشده از طریق مجرای اشکی به بینی تخلیه می شود.

به همین دلیل موقع گریه کردن دچار **آب ریزش بینی** می شویم. اشک باعث مرطوب نگاه داشته شدن چشم و بیرون راندن گرد و غبار و اجسام خارجی از چشم می شود.

اشکال در ترشح اشک، شایع ترین علت ایجاد **خشکی چشم** است.

انسداد مجرای اشکی چیست؟

به انسداد مجرای باریکی که به طور طبیعی باعث تخلیه اشک از سطح چشم به داخل بینی می شود، انسداد مجرای اشکی گفته می شود که به دو صورت اکتسابی و مادرزادی است. نوع اکتسابی آن در اثر یک عفونت رخ می دهد. انسداد مادرزادی مجرای اشکی معمولاً بین سنین ۳ تا ۱۲ هفتگی، به شکل اشک ریزش مداوم از یک چشم و در موارد نادری از هر دو

چشم بروز پیدا می کند. علت این انسداد باقی ماندن پرده ای در انتهای مجرای اشکی در سمت بینی است. انسداد مجرای اشکی نوزادان ممکن است با بیماری ورم و التهاب ملتحمه چشم اشتباه شود. اما باید توجه داشت که در تنگی مادرزادی مجرای اشکی، اولاً علائم دیررس است و ثانیاً ترشحات چرکی در گوشه چشم غالباً وجود ندارد.

آیا بزرگسالان هم دچار تنگی مجرای اشکی می شوند؟

در بزرگسالان اشک ریزش کمتر دیده می شود. تنگی مجرای اشکی همراه با اشک ریزش در بزرگسالان ممکن است ناشی از:

-التهاب مجرای اشکی مثل عفونت مزمن بینی

-ورم ملتحمه چشم شدید یا مزمن

-**شکستگی استخوان های بینی** یا صورت نیز می تواند باعث انسداد مکانیکی مجرای اشکی شود.

-انسداد طولانی مدت مجرای اشکی معمولاً منجر به عفونت کیسه اشکی می شود.

علائم انسداد مادرزادی مجرای اشکی

در یک ماه اول بعد از تولد، ریزش اشک در زمان گریه کردن نداریم. ترشح، التهاب مکرر ملتحمه و التهاب و عفونت کیسه اشکی وجود دارد که در این صورت ناحیه زیر چشم و نزدیک

بینی قرمز و ملتهب شده و نسبت به لمس حساس است. ممکن است این ناحیه متورم شود و ترشح موکوسی در کناره داخلی چشم دیده شود. علائم نوزاد با گرد و غبار و باد تشدید می شود.

تشخیص انسداد مادرزادی مجرای اشکی

-با فشار ملایم بر روی کیسه اشکی، مایع از منافذ اشکی خارج می شود.

-موادی مانند فلئورسئین در داخل چشم ریخته می شوند و بر اساس زمان ناپدید شدن آنها از چشم و یا زمان حضورشان در داخل حفره حلقی دهانی (که با نور آبی کبالت ارزیابی می شود) می توان در مورد وجود یا عدم وجود انسداد قضاوت کرد (توسط پزشک متخصص)

انسداد مجرای اشکی

(DCR)

واحد آموزش به بیمار

می شود که موجب گشادی مجرا می شود و بعد از این مدت، طی یک جراحی کوچک از چشم خارج می گردد.

یک روش جراحی جدیدتر آن است که یک بالون در گوشه چشم و داخل مجرای اشکی کار گذاشته می شود. در ابتدا این بالون توسط یک مایع استریل به مدت ۹۰ ثانیه منبسط می شود و سپس مایع خارج می شود و مجدداً بالون به مدت ۶۰ ثانیه منبسط شده و در انتها مایع خارج می شود. میزان موفقیت این روش بین ۸۰ تا ۱۰۰ درصد گزارش شده است .

هدف اصلی در همه این روش ها، باز کردن یک راه عبور از داخل کیسه اشکی به فضای داخل بینی است .

در مواردی که انسداد مجرای اشکی به درمان های رایج جواب ندهد، می توان از آندوسکوپ برای برطرف کردن انسداد کمک گرفت. مزیت اصلی این روش این است که برشی روی صورت داده نخواهد شد و در نتیجه جای عملی نیز وجود نخواهد داشت. میزان عوارض آن نیز کم است.

درمان انسداد مادرزادی مجرای اشکی

تا قبل از یک سالگی در ۹۵ درصد کودکان مجرای اشکی باز می شود. درمان های این بیماری شامل روش های غیر جراحی و جراحی است.

درمان غیر جراحی شامل: تحت نظر گرفتن بیمار، ماساژ کیسه اشکی و استفاده از آنتی بیوتیک موضعی است.

برای ماساژ لازم است که دست خود را بشویید و انگشت اشاره خود را روی کناره داخلی (سمت بینی) چشم قرار دهید و به سمت پایین فشار دهید.

از شما خواسته می شود تا از کمپرس گرم استفاده کنید. در صورت وجود عفونت، استفاده از یک پماد یا قطره آنتی بیوتیک موضعی مفید است. آنتی بیوتیک باعث برطرف شدن انسداد نمی شود. اگر انسداد مجرای اشکی بعد از چند ماه با درمان های فوق برطرف نشود، یا یک عفونت شدید رخ دهد و یا کودک دچار عفونت های عود کننده شود، لازم است عمل جراحی probing صورت گیرد. این عمل، حدود ۱۰ دقیقه طول می کشد و یک پروب نازک و فلزی از داخل مجرای اشکی بسته عبور داده می شود تا انسداد را برطرف کند. اگر probing ناموفق باشد و یا تنگی و باریکی مجرا وجود داشته باشد، ممکن است نیاز به اقدامات جراحی گسترده تری مانند کارگذاری لوله سیلیکون باشد. در این روش یک لوله از جنس سیلیکون در داخل مجرای اشکی به مدت شش ماه کار گذاشته

